

1 UVOD

Lični stečaj je noviji pravni institut, koji je bio prema njemačkom modelu, uveden u pravni red Republike Slovenije tek u 2008. godini sa Zakonom o finansijskom poslovanju postupcima zbog insolventnosti i prisilnom prestanku Republike Slovenije (skraćeno: ZFPPIPP). Prije toga, stečajno zakonodavstvo Republike Slovenije poznavalo je samo stečaj samostalnog preduzetnika, pri čemu su bila korištena pravila o stečaju pravnog lica.

I kod ličnog stečaja je kao i kod stečaja pravnog lica osnovna svrha srazmjerno i istovremeno namirenje potraživanja svih povjerilaca.

Zakon, na sistematičan način uređuje postupak ličnog stečaja, odnosno stečaj protiv fizičkog lica – potrošača, privatnika (npr. advokat), samostalnog preduzetnika i stečaj ostavštine. Stečaj ostavštine provodi nadležni sud nad imovinom, koju je prezaduženo (insolventno) fizičko lice imalo u vrijeme svoje smrti.

Postupak protiv samostalnog preduzetnika je u prošlom zakonodavstvu teкао prema pravilima koja važe za pravna lica. Novi Zakon određuje da sa započinjanjem postupka ličnog stečaja prestaje status preduzetnika. Posljedično se, zatim, postupak vodi prema pravilima o ličnom stečaju. Pri tome, sud vodi protiv takvog dužnika postupak ličnog stečaja i to bez pravljenja distinkcije između imovine koju takvo lice ima kao fizičko lice i imovine koju je imao u svojim poslovnim knjigama, odnosno koju je stekao tokom poslovanja kao preduzetnik.

Lični stečaj protiv fizičkog lica – potrošača, isto tako, je novina koju poznaje novi „stečajni zakon“. Fizičko lice – dužnik može podnijeti, ako postane u dužem vremenskom periodu insolventan i ne može izmirivati svoje obaveze, nadležnom sudu prijedlog za pokretanje postupka ličnog stečaja. Ako prijedlog podnese stečajni dužnik važi pretpostavka da je insolventan. Ovdje se, naravno, radi o oborivoj pretpostavci.

U novom stečajnom zakonodavstvu uvedena je mogućnost da lice protiv kojeg se vodi postupak ličnog stečaja sudu podnese zahtjev za otpust obaveza. Ovaj prijedlog dužnik ne može podnijeti dok nadležan sud ne donese rješenje o okončanju postupka ličnog stečaja. Sud u tom postupku određuje probni period, koji ne smije biti kraći od 2 godine i ne duži od 5 godina. Sa pravosnažnošću rješenja o otpustu obaveza prestaje povjeriočevo pravo sudskim putem zahtijevati namirenje njegovog potraživanja. U to su uključena sva ona potraživanja povjerioca naspram dužniku, koja su nastala do započinjanja postupka ličnog stečaja. Pri tome, načelno, nije važno da li je povjerilac takvo potraživanje prijavio u postupku ličnog stečaja. Protiv sprovođenja ovog postupka prigovor (žalbu) mogu podnijeti stečajni upravnik i svaki procesno legitimisan povjerilac.

Zakonodavac, naravno, u određenim slučajevima i u određenim zakonskim rokovima dozvoljava pobijanje pravnih radnji dužnika, prije započinjanja postupka ličnog stečaja.

Većoj pravnoj sigurnosti pridonosi i objava na javno dostupnim internet stranicama, gdje se na moderniji i pregledniji način obezbjeđuje javna objava svih bitnih procesnih radnji u stečajnim postupcima.

Osnovni razlog za uvođenje instituta ličnog stečaja svakako je dužnička kriza, u koju je zapala i Republika Slovenija. I u Republici Sloveniji svjedoci smo raznim izigravanjima zakona i zloupotrebi zakonskih odredbi. Novi zakon bi trebao u znatnijoj mjeri ograničiti pokušaje zloupotrebe pravnih instituta. Svakako, zakonodavac je htio zaštititi čovjeka i njegovo dostojanstvo, pogotovo kroz institut otpusta obaveze za ona potraživanja koja u vrijeme ličnog stečaja ne budu namirena.

Svakako, moram naglasiti da je zakon bio, otkako je usvojen, u većoj ili manjoj mjeri više puta dopunjen odnosno izmjenjen. Bez obzira na to da li je zakonodavac želio prilagoditi zakonske odredbe novijim dešavanjima u Sloveniji pa je ujedno pridonio određenom stepenu pravne nesigurnosti.

U radu ću najprije obraditi osnovne institute stečajnog prava, zatim načela stečajnog postupka, te sve što je povezano sa ličnim stečajem, stečajem ostavštine i stečajem pravnog lica. Na kraju ovog rada predstavljam nekoliko primjera iz prakse (stečaj ostavštine, lični stečaj, stečaj pravnog lica), te vršim analizu ličnih stečajeva i stečajeva pravnih lica.